

OGRODNIK POLSKI

NR. 19

1893 R.

SKUTKI ZIMY

W ogrodach Nowo-Aleksandryi roku 1892-1893

(Pisownia oryginalna)

Pomimo, że ubiegłej zimy do zbyt mroźnych zaliczyć nie można, zrządziła ona jednak dość znaczne szkody w ogrodach. Dni prawdziwie mroźnych trafiło się zaledwo parę po 24-25 R. poniżej zera, tem dziwniejsze więc, dla czego niektóre drzewka i krzewy, wytrzymujące stosunkowo silniejsze mrozy, w tym roku pomarzły lub nadmarzły. Kompetentni za główną przyczynę podają zeszłoroczną długotrwałą suszę, skutkiem której drzewa w jesieni po deszczach na nowo zaopatrzyły się w soki, których już nie zdążyły zużyć i odłożyć, jak zwykle na zimę, - z nadmiaru więc soków, komórki podczas mrozów popękały, niszcząc tym sposobem cały organizm. Fakt ten można było zauważyć na niektórych krzewach bujniej rosnących.

Naturalnie wielki wpływ wywarła też miejscowość, gdyż najwięcej ucierpiały drzewa i krzewy w miejscach nisko położonych, zupełnie nie osłoniętych. Tak np. w szkółce, w ogrodzie dolnym w Nowej Aleksandryi (Puławach) znajdującej się, wymarzło przeszło 80 sztuk młodych, nieszczepionych śliwek, przeważnie węgierek i do 30 lepszych odmian, szczepionych, jak *Anna Späth*, *Pfirsichpflaume*, *Ponds Seedling*, *Prune Pêche*, *Psyche*, *Reineclaude jaune*, *Reincl. Verte*, *Reincl. Wellington* i.t.p. Przeciwnie zaś, te same odmiany w górnej części ogrodu, w sadzie, młode i stare drzewa, przezimowały b. dobrze.

Również drzewka sprowadzone ze szkółek, w których grunt zasila się obficie nawozami, ucierpiały u nas znacznie; tak np. kilka odmian gruszek szczepionych przy korzeniu, przemarzły z koronami (kora na pniach ; wierzchołki były u niektórych zdrowe) ; tak samo wymarzło 13sztuk

Sprowadzonych czereśni i wisien (*May Duke, Royale hâtive, Ostheimer, Montmorency á courte queue* i inne). Te same odmiany zaszczone na dziczkach u nas wyhodowanych, przezimowały zupełnie dobrze.

Jabłka, orzechy włoskie, jako też przykryte na zimę brzoskwinie, morele i wino nie ucierpiały.

Z drzew i krzewów ozdobnych mamy do zanotowania: *Deutzia crenata fl.pl* obwiązane słomą i nieobwiązane, zmarzły do samej ziemi, tak jedne jak i drugie. *Deutzia gracilis*, pod okryciem cokolwiek tylko ucierpiała. *Weigela (Diervilea) rosea* z odmianami, bez przykrycia zmarzły do ziemi wszystkie krzaki bujniejsze, te zaś które słabo rosły i pędy niewielkie popuszczaly, ucierpiały tylko cokolwiek. *Amygdalopsis Lindleyi (Prunus triloba)* przezimował b. dobrze bez przykrycia, tak samo i *Cydonia Japonica* (pigwa japońska), gdy tymczasem *Cydonia vulgaris* (pigwa zwyczajna) i *Mespilus germanica* (nieszpułki) bez przykrycia przemarzły do ziemi. *Tamarix gallica* obwiązane słomą przemarzły tylko na zeszłorocznym przyroście, nieobwiązane - pomarzły do korzeni. *Acer Negundo fol. Var.* Okryte dobrze przezimowały, a u nieokrytych pomarzły bujniejsze pędy.

Zmarzły do samej ziemi nieokryte: *Clematis Vitalba, Cytisus Laburnum, Fraxinus Ornus, Kerria japonica fol. Var., Rubus odoratus, Spiraea callosa.*

Zmarzły też do korzenia niektóre krzaki, które zdawało się, iż są mniej czułe na mróz, jak kilka krzaków *Sambucum nigra* (bez dziki), *Sambucum nigra fol. Argenteo var., Samb. Nig. fol. Aureo var., S. n. fol. laciniatis., S.n. pyramidalis* i.t.p. *Betula nana* i *Cotoneaster microphylla*, które już wytrzymały kilka zim bez przykrycia, wymarzły zupełnie.

Nadmarzły częściowo, bez przykrycia: *Fraxinus excelsior aurea, Gleditschia triacanthos, Populus balsamea* – młode pędy, *Salix babylonica, Sophora japonica*, oraz okryte słomą: *Kerria japonica fl. pl., Rabinia hispida, Sophora japonica pendula* cokolwiek ucierpiały. Róża, tak zwana „królowa północy”, *Rosa rugosa*, szczepiona na *R. canina*, lecz nie przykryta wymarzała zupełnie w ilości kilku krzaków, gdy te same nieszczepione, przezimowały b. dobrze.

Bez okrycia wytrzymały b. dobrze: *Ailanthus glandulosa, Catalpa syringaefolia aurea, Liriodendron tulipifera, Platanus occidentalis, Gingko biloba* i inne wrażliwsze na mróz. Przezimowały też dobrze pomimo, że nie były przykrywane, drzewka z nad Amuru: *Fraxinus amurensis, Maackia amurensis, Phelodendron amurense*. Z iglastych ucierpiały trochę od mrozu: *Picea pectinate* (jodła zwyczajna), i *Taxum baccata* (Cis), u których młode pędy miejscami pozołtkły.

Thuja accidentalis L. (*Thuja obtusa* Mnch., *Thuja Teophrasti* Banch.), pochodząca z północnej Ameryki, zupełnie na nasz klimat wytrzymała, wyrasta na 12-15 metrów, dochodząc do 30-50 centim. w średnicy. *Thuja accidentalis* var. *Warreana* (*Thuja acc. Robusta* Carr., *Thuja Warreana* Hort., *Thuja sibirica* Standisch), ładniejsza od poprzedniej, z grubszymi i cieńszymi pędami: małe trzeba ochraniać, większe wytrzymałe na mróz. *Thuja gigantea* Nutt. (*Th. Plicata* Lamb., *Th. Labbi* Hort., *Th. Nuttialiana* Dougl.). Po zimie 1879/80 zasadzona, dotychczas pod okryciem wytrzymała; pochodzi z północnej Ameryki, rośnie szybko, pędy podczas zimy nie rudzieją, wyrasta do 20 metrów.

Biota orientalis Endl. Chiny, Japonia (*Thuja orientalis* L., *Thuja acuta* Mnch., *Platyclusus stricta* Spach.), delikatniejsza na mróz ubiegłej zimy niektóre egzemplarze do połowy nadmarzały (bez przykrycia). *Biota orientalis* var. *Aurea* Hort. Pomimo kilkakrotnego sadzenia, nawet pod okryciem wymarza. *Biota orient. pyramidalis* Endl., (*Thuja pyramidalis* Ten., *Thuja tatarica* Forb., *Thuja orient. stricta* Lond., *Biota tatarica* Lindl., odmiana ta wysmukła, o jasno-zielonych pędach, pod przykryciem dobrze przezimowała. *Biota orientalis compacta* Hort. (*Biota compacta* Hort., *Thuja compacta* Hort., *Biota orientalis nana* Carr., *B. Zuccarini* Sieb., *B. japonica* Sieb., *B. orientalis Sieboldii* Endl., *B. or. Incurvata* Knight.), ładne, kępiaste, jasno-zielone drzewko, dochodzące do 3-4 metrów wysokości, bez okrycia cokolwiek tylko ucierpiało. *Abies Nordmanniana* i *Pseudo-Tsuga Douglasi* bardzo dobrze przezimowały. Kończę tę notatkę nie wspominając o drzewach i krzewach, które zawsze u nas mniej lub więcej cierpią od mrozów – zaznaczam zatem tylko wyniki wyjątkowe, a nie te które prawie po każdej zimie zauważyć się dają.

W. Kenyzrok (Korzynek)